

Teoria de
LES FINESTRES TRENCADES
ANÀLISI DE LA SEVA APLICACIÓ

Anna Helena Clavé Ballesteró
Treball Final de Grau 2018-2019
Grau en Criminologia

Resum

La Teoria de les Finestres Trencades, proposada per Kelling i Wilson (1982), ha estat una de les teories més importants en l'àmbit criminològic, associa la decadència urbana amb la taxa de delinqüència d'un lloc determinat. La seva aplicació, mitjançant una policia del manteniment de l'ordre, ha generat opinions contraposades. L'objectiu del present estudi és analitzar aquesta aplicació a Nova York i a altres ciutats dels EUA durant la dècada dels 90 i les conseqüències que va comportar a la societat. El mètode utilitzat ha estat la recerca bibliogràfica de diversos articles científics, tant a favor com en contra de l'aplicació de la citada teoria. S'ha arribat a la conclusió que l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades ha comportat més problemes que avantatges a Nova York i que el concepte de "desordre", originalment proposat pels autors, va ser modificat en el moment en què es va implementar mitjançant mesures com el "Stop and Frisk".

Paraules clau: Teoria de les Finestres Trencades, Tolerància Zero, Policia del Manteniment de l'Ordre.

Abstract

The Broken Windows Theory, introduced by Kelling and Wilson (1982), is one of the most important theories in the Criminology field. This theory established a relationship between the urban decay and the crime rate, but the manner in which was implemented in New York, through an order maintenance police, has caused opposing views. The aim of the present study is to analyze the implementation of this theory in New York and other cities in the USA during the 90's and the consequences that this caused to society. A bibliographic review from different scientific articles, for and against the broken windows policing has been used as a method. This study concludes that the Broken Windows policing caused more problems than advantages to society and the concept of "disorder", originally introduced by the authors, changed in the moment of the implementation of the theory with measures such as "Stop and Frisk".

Keywords: Broken Windows Theory, Broken Windows Policing, Zero Tolerance Policing, Order Maintaining Police.

ÍNDEX

1. Introducció.....	4 - 5
2. Objectius: generals i específics.....	5
3. Disseny metodològic de la recerca.....	6 - 7
4. Teories explicatives.....	7
4.1. La Teoria de les Finestres Trencades i el seu origen.....	7 - 9
4.2. De la teoria a la pràctica.....	9
4.2.1 La relació de la Teoria de les Finestres Trencades amb la prevenció situacional.....	9 - 10
4.2.2 Aplicació de la política de tolerància zero a Nova York. Definició del concepte de tolerància zero com a model policial del manteniment de l'ordre. Estratègia policial "Stop and Frisk" i el "Compstat".....	11 - 14
4.2.3 Altres exemples de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades.....	14 - 17
5. Anàlisi i valoració de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades.....	17
5.1 Opinió favorable a l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades: L'estudi "Do Police Matter? An analysis of the impact of New York's City's Police Reforms (2001).....	17 - 20
5.2 Crítiques a l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades	21 – 28
5.3 L'última defensa de Kelling i Bratton: "Why we need Broken Windows Policing" (2015).....	28 - 31
5.4 Les conseqüències de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades a Nova York (2018).....	32 - 34
6. Conclusions finals.....	35 - 37
7. Bibliografia.....	37 – 39

1.- INTRODUCCIÓ.

L'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades a Nova York durant els anys 90 va crear una certa controvèrsia en alguns sectors de la població que la van acusar de ser ineficaç i d'atacar les llibertats individuals. Aquesta política criminal, que es va basar en una policia de manteniment de l'ordre, utilitzava tàctiques com el "Stop and Frisk" i perseguia els delictes lleus per tal que aquests no es convertissin en greus. Una de les conseqüències d'aquesta actuació va ser un nombre molt elevat de detencions de minories, sobretot d'hispanos i d'afroamericans.

"La Teoria de les Finestres Trencades s'havia convertit molt ràpidament en una política criminal, sense oferir proves acadèmiques rigoroses de la seva efectivitat" (Gau, Corsaro, Brunson, 2014). Fins i tot avui, després de l'aparició de nombrosos estudis científics sobre el tema com el de Harcourt i Ludwig (2006) o el de Fagan i Davies (2001), no hi ha consens sobre la validesa de la Teoria ni sobre la seva eficàcia. Preguntes referents si la "cura" ha estat pitjor que el "desordre" en sí només fan que créixer.

Per tant, l'objectiu del present estudi és analitzar l'aplicació d'aquesta teoria a partir d'un model policial basat en el manteniment de l'ordre a Nova York. Així en l'estudi es farà referència als orígens de la Teoria de les Finestres Trencades, la manera com es va implementar a Nova York i a altres ciutats americanes, diverses opinions a favor i crítiques d'autors i les conseqüències socials que va generar.

S'ha decidit triar l'anàlisi de la Teoria de les Finestres Trencades, perquè és una de les teories més rellevants en l'àmbit criminològic però, a la vegada, ha generat certa polèmica. És sorprenent la manera com es va aplicar aquesta teoria a Nova York, i es va plantejar la hipòtesi de què el concepte de desordre del qual partia la Teoria potser havia estat modificat en el moment de l'aplicació: havia hagut un canvi de direcció i s'havia passat de reparar el desordre físic, és a dir, les "finestres trencades" a perseguir el desordre social (persones que cometien delictes que afectaven al "desordre"). Per aquest motiu, s'ha considerat interessant estudiar de forma més profunda aquest tema per tal d'analitzar si es va produir aquest canvi en el concepte de "desordre" i si

la Teoria de les Finestres Trencades ha comportat més problemes que avantatges en la seva aplicació.

2.- OBJECTIUS: GENERALS I ESPECÍFICS.

En el present treball es plantegen tant objectius generals com específics. Els primers fan referència al coneixement de la Teoria de les Finestres Trencades i a la seva aplicació. Els objectius específics es relacionen amb l'anàlisi crític d'aquesta aplicació i a l'obtenció de conclusions.

Els objectius generals són conèixer la Teoria de les Finestres Trencades i la seva relació amb la prevenció situacional, així com l'anàlisi de les característiques de l'aplicació de la citada teoria. Per tal de fer aquest anàlisi cal conèixer el model policial (la tolerància zero) a la ciutat de Nova York i les estratègies del "Stop and Frisk" i el sistema "Compstat". El fet de conèixer també l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades en altres ciutats dels EUA permet obtenir una visió més global.

Els objectius específics són revisar tant les postures a favor com en contra de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades, així com conèixer les últimes opinions de Kelling i Bratton (2015) sobre les darreres crítiques, com a última defensa fins el moment, de l'aplicació de la citada teoria. També són objectius específics conèixer les conseqüències que el model policial del manteniment de l'ordre ha comportat a la societat.

Finalment el present estudi té com a objectiu específic i final extreure conclusions sobre el pas de la Teoria de les Finestres Trencades a la pràctica del model de Tolerància zero i reflexionar sobre el model policial de Nova York com a aplicació d'aquesta teoria.

3. DISSENY METODOLÒGIC DE LA RECERCA.

El present treball “Teoria de les Finestres Trencades: Anàlisi de la seva aplicació” parteix de dues hipòtesis:

- 1.- L’aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades ha comportat més problemes que avantatges.
- 2.- Es va produir un canvi en el concepte de “desordre” en el moment de l’aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades.

Per tal de validar o refutar aquestes hipòtesis, s’ha realitzat el treball des de la modalitat de la recerca bibliogràfica i documental. Aquesta modalitat se suposa que és la més adient, perquè mitjançant la recerca bibliogràfica es pot fer un anàlisi de la informació escrita sobre el tema amb l’objectiu d’establir relacions, veure les diferents posicions i crítiques i esbrinar en quin estat es troba la qüestió en l’actualitat. A més al ser un tema amb un gran contingut teòric, era imprescindible buscar informació documental de diferents autors per poder efectuar comparacions d’estudis sobre el tema i extreure conclusions. Així doncs, l’objectiu de la recerca documental seria trobar respostes a determinades preguntes com serien si aquest tipus de polítiques han estat eficaces o no i quines conseqüències negatives han comportat.

Per portar a terme el treball s’ha realitzat una revisió bibliogràfica, durant un període de temps des de l’octubre al desembre del 2018, de les principals fonts i bases de dades d’informació criminològica: Researchgate, CunyAcademicworks i articles científics de diverses Universitats Americanes com la Universitat de Dret de Chicago, la Universitat de Dret de Califòrnia, la Facultat de Dret de Columbia, i de les revistes electròniques “Journal of Criminal Justice”, “ Legal Reference Services Quarterly” i “African Journal of Criminology and Justice Studies”, entre d’altres.

S’han acceptat els estudis i articles des del 1982 (moment en què es va formular la Teoria de les Finestres Trencades) fins a l’actualitat, tots relacionats amb el tema d’estudi. S’ha incidit principalment en aquells articles que es referien exclusivament a l’aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades, però també s’han consultat d’altres referents a la Teoria en sí. La cerca ha estat

realitzada en anglès, donat que és la llengua vehicular en l'àmbit criminològic. Les paraules clau utilitzades han estat: "broken windows theory", "broken windows policing", "zero tolerance policing", "Stop and Frisk", "Compstat" i "order maintaining policing".

4.- TEORIES EXPLICATIVES

4.1 La Teoria de les Finestres Trencades i el seu origen:

El present estudi no es basa en l'explicació de la Teoria de les Finestres Trencades en sí mateixa, sinó en l'aplicació d'aquesta com a política criminal. De totes maneres, com a introducció, és necessari fer una presentació de la teoria i dels seus orígens, per tal de poder entendre com s'ha implementat en la pràctica.

La Teoria de les Finestres Trencades va ser proposada per James Q. Wilson i George L. Kelling apareixent per primer cop a un article de la Revista "The Atlantic Monthly" al març del 1982.

Aquests autors creien que hi havia una relació entre la decadència urbana i la taxa de delictes en un lloc determinat, és a dir, consideraven que el desordre de l'entorn urbà era el que creava el delicte. Posaven com a exemple una finestra trencada: si aquesta no s'arreglava, la tendència seria que gent incívica trenqués més vidres i així successivament fins que tot l'edifici estigués destruït i això afavorís que finalment certes persones s'instal·lessin a dins. Aquest exemple és molt rellevant, ja que és el que dóna el nom a la teoria. Així doncs, trobaríem exemples de "finestres trencades" representats per edificis abandonats, "graffitis", l'abocament d'escombraries al carrer, entre d'altres.

Les condicions en les quals es trobava el medi eren molt importants en aquesta teoria fins al punt que es considerava que el medi es "comunicava" amb les persones. En una ciutat on la gent pràcticament no es coneixia, els individus buscaven senyals físiques en el medi per tal de veure si les normes socials es complien i si existia un risc de ser detectat si es violaven les lleis. Això significa que un barri que es troba net i ben cuidat envia la senyal que la zona està vigilada i que les conductes criminals no seran tolerades i, per contra, un barri

on hi ha signes de desordre envia la senyal que la zona no es troba vigilada i que per tant, hi ha poca probabilitat que les conductes antisocials siguin detectades. Així doncs, en ambients desordenats podem dir que hi ha una falta de control social informal per part dels ciutadans, una falta de cohesió entre ells que causa que les “finestres” no siguin reparades. És a dir, no només és important “les finestres trencades” en sí, sinó la falta de cohesió que això representa. El fet de no reparar el desordre acaba causant problemes més greus provocant que els membres de la comunitat acabin canviant la manera de percebre-la. En haver-hi desordre, els individus passen menys temps al barri, perquè tenen por de convertir-se en víctimes de delictes, la qual cosa provoca que encara hi hagi un control social informal menys rigorós i que les persones incíviques es vagin instal·lant amb la intenció de cometre delictes. Es podria dir que la Teoria de les Finestres Trencades és una manera d’explicar la relació entre els individus i les seves interaccions amb el medi. La cultura de la comunitat va canviant i es pot deteriorar amb el temps en funció de la gent no desitjada que vagi arribant al barri i en funció del comportament d’aquesta.

Per tant, seguint aquesta teoria, podríem dir que els factors més rellevants són dos: la por al delicte i el control social informal. Per una banda, la por al delicte augmenta quan la ciutadania percep que hi ha un cert desordre social. Això causa una desconexió en el barri i conseqüentment, la fugida d’habitants d’aquest. Segons Kelling i Wilson (1982) es també important el control social informal exercit pels ciutadans de manera proactiva, perquè expressa que certes conductes incíviques no són tolerades.

Els orígens de la Teoria de les Finestres Trencades es remonten als anys 60. Abans, però, de la seva introducció, un psicòleg de la Universitat de Stanford anomenat Philip Zimbardo (1969) ja havia portat a terme un experiment basat en idees similars. Zimbardo, al qual podríem considerar com a precursor de la teoria, va decidir abandonar un cotxe a dos barris de dos ciutats diferents i característiques també diferents: un al Bronx de Nova York i un altre al barri de Palo Alto de Califòrnia. El cotxe del Bronx va ser destruït gairebé immediatament i van robar també els articles que hi havia a dins. En canvi, el cotxe de Palo Alto va quedar intacte passada una setmana, fins que va anar Zimbardo i li va trencar les finestres. A partir d’aquest moment, certes persones

van realitzar actes vandàlics i van acabar destruint el cotxe. Zimbardo se'n va adonar que els vàndals dels dos llocs eren gent que anava ben vestida i de raça caucàsica. Després de veure els resultats, aquest psicòleg va arribar a la conclusió que a barris on hi havia un historial de robatoris i objectes abandonats, hi havia més probabilitats que es portessin a terme actes vandàlics, ja que l'abandonament significava que la comunitat es mostrava totalment desinteressada.

Posteriorment, Kelling i Wilson, en veure els resultats, van concloure que aquests es podien aplicar a comunitats senceres i que les conductes criminals començaven amb actes vandàlics lleus i que gradualment s'anaven convertint en més greus. En conseqüència, la millor manera de lluitar contra aquesta situació d'escalada vandàlica hauria de ser atacant conductes lleus com, per exemple, actes incívics, beure alcohol al carrer i altres desordres socials. L'objectiu seria, doncs, que es creés un ambient on regnés l'ordre i així prevenir delictes futurs. D'aquesta idea, sorgirà posteriorment la política criminal que es va aplicar a la ciutat de Nova York i a la qual es farà referència més endavant.

4.2 De la teoria a la pràctica:

4.2.1 La relació de la Teoria de les Finestres Trencades amb la prevenció situacional:

La Teoria de les Finestres Trencades utilitza el medi com a factor principal de prevenció delictiva i en aquest sentit es podria considerar una aplicació de la prevenció situacional. Per tant, seria convenient fer una breu referència a aquesta.

La prevenció situacional és un tipus de prevenció de la delinqüència que “busca reduir les oportunitats per a determinats delictes incrementant els riscos i les dificultats i reduint les recompenses” (Clarke, 1995). Es basa en la idea de saber a on, quan i com es produirà un delicte i així aquest es pot evitar si es redueixen les oportunitats, mitjançant la modificació del medi que, a la vegada, causarà una dissuasió als delinqüents. Cal dir que aquestes estratègies es basen en el paradigma de l'elecció racional, és a dir, que l'infractor valorarà els

avantatges i els inconvenients de cometre el delictes i decidirà si el comet o no. Per tant, aquestes estratègies, per tal de que siguin eficaces, dependran en la capacitat d'influir en el comportament del possible infractor.

Aquest tipus de prevenció és diferent d'altres, ja que intenta predir el comportament criminal abans de què aquest tingui lloc.

La prevenció situacional se sustenta en diverses teories criminològiques com, per exemple, la de les activitats rutinàries (Cohen i Felson, 1979) la de l'elecció racional (Cornish i Clarke, 1986), la teoria de la prevenció criminal basada en la modificació de l'ambient (Jeffery 1971), entre d'altres. Aquesta última, coneguda com a CPTED en anglès, es podria relacionar amb la Teoria de les Finestres Trencades, perquè planteja la modificació del medi per tal de prevenir el delictes, dissuadint els infractors mitjançant el disseny de l'entorn urbà, és a dir, s'intenta neutralitzar qualsevol oportunitat de cometre el delictes. Aquestes estratègies van des d'accions petites, com podria ser plantar arbres, a d'altres més grans com construir un barri des de zero o dissenyar els edificis per tal de què donin al carrer (i d'aquesta manera els infractors se sentin observats).

Així doncs, els factors més importants d'aquest tipus de prevenció serien la vigilància natural (risc de ser percebut mitjançant la instal·lació de finestres o d'il·luminació, per exemple), el control natural dels accessos (separació entre els accessos públics dels privats mitjançant l'instal·lació de valles o portes), el reforç natural del territori que fomenti el sentiment de pertinença a la comunitat, el manteniment (evitar el deteriorament) i el suport a les activitats (suport a activitats segures, la qual cosa facilita la detecció d'activitats il·legals).

Dins d'aquests factors s'observa com la Teoria de les Finestres Trencades té una estreta relació amb tot allò que fa referència al manteniment, ja que el deteriorament significa que hi ha un control social dèbil i una certa tolerància al desordre.

4.2.2 Aplicació de la política de tolerància zero a Nova York. Definició del concepte de tolerància zero com a model policial del manteniment de l'ordre. Estratègia policial "Stop and Frisk" i el "Compstat".

Kelling i Wilson (1982) creien que calia atacar els delictes lleus per tal que aquests no es convertissin en més greus i la millor manera d'aturar aquesta escalada era mitjançant estratègies policials. Segons Kelling, "una vegada comences a lidiar amb els problemes lleus dels barris, comences a donar poder a aquests" i "la comunitat es fa més forta una vegada l'ordre s'ha establert o mantingut i és aquesta dinàmica el que ajuda a prevenir els delictes" (Kelling, 1982). Així doncs, Kelling i Wilson proposaven un canvi en la perspectiva policial, ja que creien que els recursos policials principalment havien d'anar destinats a mantenir l'ordre als carrers i no a resoldre els delictes més greus.

L'any 1993, Rudolph Giuliani va ser elegit alcalde de Nova York i va prometre a la societat que reduiria les taxes de delictes que hi havia a la ciutat que, en aquell moment, eren elevades, i que netejaria els carrers de desordre. Per tal d'aconseguir els seus objectius, Rudolph Giuliani va decidir contractar a William Bratton, que estava a favor de la Teoria de les Finestres Trencades, com a Comissionat de la Policia de Nova York (NYPD). Es pot dir que va ser el primer departament policial de grans dimensions en implementar per primera vegada una estratègia policial basada en el manteniment de l'ordre i que l'emfatitzava amb la política de tolerància zero. No era una estratègia nova, sinó que ja s'havia aplicat en comunitats més petites i el seu desenvolupament va sorgir gràcies als èxits aconseguits en aquestes comunitats on el control orientat als problemes i les relacions estretes entre els membres van demostrar que eren eficaces per reduir la delinqüència.

Aquesta política basada en el manteniment de l'ordre, que provenia de la Teoria de les Finestres Trencades, consistia en què la Policia de Nova York havia de perseguir delictes lleus com eren la prostitució, el consum de drogues al carrer, l'abocament d'escombraries o els "graffitties" a les parets, entre d'altres. L'alcalde Giuliani, conjuntament amb Bratton, van començar pel metro de Nova York on hi havia 250.000 persones al dia que no pagaven el bitllet. Van decidir enviar centenars d'agents policials amb l'objectiu de detenir

aquelles persones que saltaven les tanques del metro, és a dir, els que viatjaven sense títol de transport. Amb aquesta pràctica, van arribar a la conclusió que la Teoria de les Finestres Trencades es confirmava, ja que se'n van adonar de què el fet de perseguir aquests petits delinqüents portava a la policia a detectar delinqüents més violents com aquells que cometien robatoris. Segons Kelling “no tots els que no paguen el bitllet de metro són delinqüents, però molts dels delinqüents no paguen el bitllet. Sembla que els delinqüents que cometien delictes més greus estan ocupats cometent tant delictes lleus com greus”. El resultat d'aquesta pràctica va ser una reducció del 13% d'aquelles persones que anaven sense bitllet i un 40% d'aquelles que cometien robatoris al metro. Va ser la primera caiguda dels delictes en el metro a la ciutat de Nova York durant dècades.

Del metro es va passar a aplicar aquesta política del manteniment de l'ordre a tota la ciutat de Nova York i es va començar a perseguir delictes com fumar marihuana al carrer, pidolar, pintar “graffities”, entre d'altres. Alguns autors van criticar aquesta estratègia, ja que deien que es basava en una política de tolerància zero, però Kelling i Bratton ho negaven afirmant que depenia de com la policia fes ús de la seva discrecionalitat. Així doncs, calia que els agents policials rebessin una bona formació, calia fer un seguiment d'aquests i supervisar-los, així com mantenir un bon diàleg entre els barris i les comunitats amb l'objectiu d'assegurar que l'estratègia es portés a terme correctament.

Segons afirmacions de l'alcalde Giuliani de Nova York, es va produir un descens del 50% en les taxes de criminalitat de certs barris (en aquells on s'havien produït moltes detencions és on hi havia hagut un descens de la criminalitat). Kelling no va dubtar en atribuir aquest descens a la seva política de les Finestres Trencades, encara que no tots els autors van estar d'acord afirmant que podia haver-hi altres factors, tal com més endavant s'explicarà en el treball. De totes maneres, aquesta política va tenir molt d'èxit i es va decidir implementar en altres ciutats. L'alcalde Rudolph Giuliani va deixar el seu càrrec l'any 2001 i l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades va ser un dels seus èxits més notables.

Per portar a terme aquest model policial del manteniment de l'ordre es van fer servir una sèrie d'estratègies policials com eren la utilització del sistema "Compstat" o el "Stop and Frisk".

Una de les primeres decisions que va prendre William Bratton, quan va ser elegit Comissionat de la Policia de Nova York, va ser traslladar a Jack Maple, un policia que treballava en el departament de Trànsit, cap a la Policia de Nova York amb el càrrec d'Agent Adjunt d'Operacions per a la prevenció dels delictes. Jack Maple va introduir el sistema "Compstat" (Computer Statistical Analysis System), que era un programa estadístic que indicava en quins llocs eren més probables que certs patrons de conductes delictives tinguessin lloc (el que és coneix com "hotspots" o "zones calentes"). Una vegada tenia aquesta informació insistia en què cada districte policial marqués aquests delictes en diferents mapes a la comissaria i distribuís als agents policials en funció d'aquests llocs. Jack Maple obligava als comandaments de cada districte a presentar-li informes mensualment dels delictes que havien tingut lloc a la seva zona i es reunia amb ells dos cops a la setmana. En aquestes reunions, que tenien una durada de tres hores aproximadament, es revisaven les estadístiques dels delictes de cada districte i Maple responsabilitzava als comandaments pels delictes que s'havien comès i els hi preguntava com pensaven lluitar contra aquests. A la vegada incentivava als agents per tal de què arrestessin a persones que cometien delictes lleus que afectaven l'ordre.

El "Compstat" va revolucionar el departament de la Policia de Nova York i es va convertir en un símbol d'aquest. Avui dia, les grans ciutats americanes tenen implementat el "Compstat" en els seus departaments de prevenció de delictes.

Una altra estratègia que es va aplicar sobretot a partir de l'any 2001, va ser el "Stop and Frisk", després de què l'alcalde Michael Bloomberg guanyés les eleccions a Nova York. Aquesta estratègia consistia en una trobada entre un agent de la Policia de Nova York i un ciutadà i, normalment, era iniciada per l'agent. La Policia tenia el dret de parar a un ciutadà si tenia sospites reals de què aquesta persona havia comès o estava a punt de cometre un delicte. Si la política de la Teoria de les Finestres Trencades significava arrestar a persones que havien comès delictes lleus per tal de prevenir delictes més greus, per què

no parar, preguntar i registrar qualsevol persona que sembli sospitosa? D'aquesta manera no hi ha possibilitats de què el delicte tingui lloc.

Aquesta estratègia va generar molta controvèrsia i alguns autors la van definir com a discriminatòria, ja que era més probable que paressin a una persona afro-americana o d'una minoria ètnica que a una persona caucàsica i per tant, es va criticar l'abús de poder per part de la Policia i la seva discrecionalitat, tema al qual es farà referència detalladament més endavant. Sí que és veritat que algunes vegades que havien parat o detingut a certes persones seguint aquesta estratègia la Policia havia extret informació que va ajudar a resoldre un altre delicte més seriós, però en la major part de casos no va portar enlloc.

4.2.3 Altres exemples de l'aplicació de la Teoria de les Finestres trencades.

L'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades a la ciutat de Nova York els anys 90 es va convertir en tot un èxit, ja que es va relacionar aquesta teoria amb la disminució dels delictes a la ciutat. Així doncs, es va decidir implementar en altres ciutats americanes com va ser Albuquerque (Nou Mèxic) i Lowell (Massachusetts), però de diferents maneres.

El cas d'Albuquerque (Nou Mèxic)

La ciutat d'Albuquerque va implementar una política basada en la Teoria de les Finestres Trencades, però aplicada al trànsit, mitjançant el programa "Safe Streets Program" l'any 1997. Entre els anys 1990 al 1995, a Albuquerque es va produir un increment de certs delictes com els robatoris i els assassinats (cada any augmentava un 2%) i a l'any 1996 es va produir, a més, un augment del 13% en delictes relacionats amb el tràfic com la conducció temerària i la conducció agressiva ("road rage")

A l'oficial Jay Gilhooly, del departament de Policia d'Albuquerque en matèria de prevenció del trànsit, se li va assignar la tasca de "fer alguna cosa amb la conducció temerària i agressiva" i va començar recopilant dades d'on es produïen els incidents de conducció agressiva ("road rage"). El següent pas va

ser veure en quines interseccions es produïen els accidents de trànsit i se'n va adonar de què, a on és produïen els accidents era alhora un focus d'altres delictes, és a dir, va descobrir una relació geogràfica entre accidents de trànsit i activitat criminal. En funció d'aquestes dades va decidir enviar agents per tal de patrullar la zona en un model policial orientat a la comunitat.

L'oficial Gilhooly va aplicar la Teoria de les Finestres Trencades a la ciutat d'Albuquerque. Segons ell, "els carrers d'Albuquerque eren com el metro de Nova York pels neoyorkins". Si la Policia de Nova York va poder restablir l'ordre al metro, potser aquest també es podria restablir a Albuquerque mitjançant l'aplicació estricta de la llei de trànsit, identificant certs delictes com la conducció temerària i el tràfic de drogues (Safe Streets Program, 1996). D'aquí va sorgir el programa "Safe Streets" que va posar en marxa una sèrie de patrulles relacionades amb el trànsit com les patrulles de saturació, les patrulles de seguiment, les patrulles que controlaven la velocitat en les autopistes, i punts a on es feien controls d'alcoholèmia. També es van incorporar estratègies com el "Know Your Speed" i "Operation Buckle Down", entre d'altres. Les patrulles de saturació consistien en bloquejar una de les autopistes on es concentrava un alt percentatge d'accidents. L'objectiu era evitar que les persones no residents passessin cap aquella zona per vendre droga o cometre altres delictes. També es parava a tots els motoristes i se'ls multava per qualsevol infracció, encara que fos lleu. Les patrulles de saturació estaven estàtiques durant un mes i després canviaven a un altre lloc (d'aquí el nom de patrulles de seguiment) i això era el que diferenciava el Safe Streets d'altres polítiques criminals de trànsit. Per una altra banda, dins del "Safe Streets" es va aplicar un programa clau anomenat "Know Your Speed" que anava destinat als motoristes i servia per recordar que la velocitat de les autopistes era canviant. A més, també es van enviar agents de trànsit per què patrullessin les autopistes i detectessin qualsevol comportament de conducció agressiva. L'objectiu del "Safe Streets" era dissuadir els infractors que anaven a cometre delictes contra el trànsit o d'altres delictes mitjançant la presència de patrulles.

Veiem com el programa "Safe Streets" va ser aplicat d'una manera semblant a la Teoria de les Finestres trencades de Nova York, a través d'una política de tolerància zero. En les dues ciutats es van perseguir durament els delictes lleus

per tal d'evitar altres delictes més greus. A més, Albuquerque també controlava els ciutadans mitjançant les patrulles de saturació amb un estil semblant al "Stop and Frisk" (parant els motoristes i escorcollant-los). Els oficials de trànsit, igual que la Policia de Nova York, eren també encoratjats a posar multes (hi havia oficials que arribaven a posar-ne 50 en 5 hores), encara que no hi ha constància de què obtinguessin algun tipus de bonificació.

Sembla que el programa "Safe Streets" va resultar eficaç, ja que els delictes van disminuir l'any 1997 i aquesta disminució es va associar a la implementació d'aquest programa. Van sorgir també alguns problemes relacionats amb la quantitat de multes que es van posar en tan poc temps, fet que va causar que se saturés l'Administració.

L'experiment social de Lowell (Massachusetts)

A la ciutat de Lowell es va portar a terme un experiment amb l'objectiu de comprovar la Teoria de les Finestres Trencades i per tant, poder establir una relació entre el desordre i la delinqüència.

L'any 2005 un conjunt d'autors de la Universitat de Harvard i Suffolk va treballar conjuntament amb la Policia i va identificar 34 "punts calents" de la ciutat. Per una banda, es va decidir enviar agents policials a la meitat d'aquests llocs amb l'objectiu de retirar escombraries, canviar les bombetes dels fanals, precintat edificis abandonats i també es van produir algunes detencions per delictes lleus. Al mateix temps es van ampliar els serveis d'ajuda per aquelles persones amb problemes de salut mental i sense llar. D'altra banda, en l'altra meitat dels "punts calents" no es va aplicar cap política nova.

Tant en un lloc com en l'altre es van registrar delictes, però a la zona on es va aplicar la Teoria de les Finestres trencades les trucades a la Policia per part de ciutadans van disminuir un 20%. Per tant, els investigadors van concloure que l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades era eficaç en la prevenció del delicte.

En el cas de l'experiment social de Lowell veiem com l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades es va basar més en una política dirigida a prevenció situacional que en un model policial basat en el manteniment de l'ordre. Sí que

és cert que es van produir algunes detencions per delictes lleus, però el focus principal d'atenció va ser la modificació del medi urbà.

5.- ANÀLISI I VALORACIÓ DE L'APLICACIÓ DE LA TEORIA DE LES FINESTRES TRENCADES.

L'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades ha generat sempre controvèrsia. Per aquest motiu, a continuació s'analitzaran tant les opinions a favor com en contra, així com les conseqüències de portar a terme una política basada en aquesta teoria.

5.1 Opinió favorable a l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades: L'estudi "Do Police Matter? An analysis of the impact of New York's City's Police Reforms (2001).

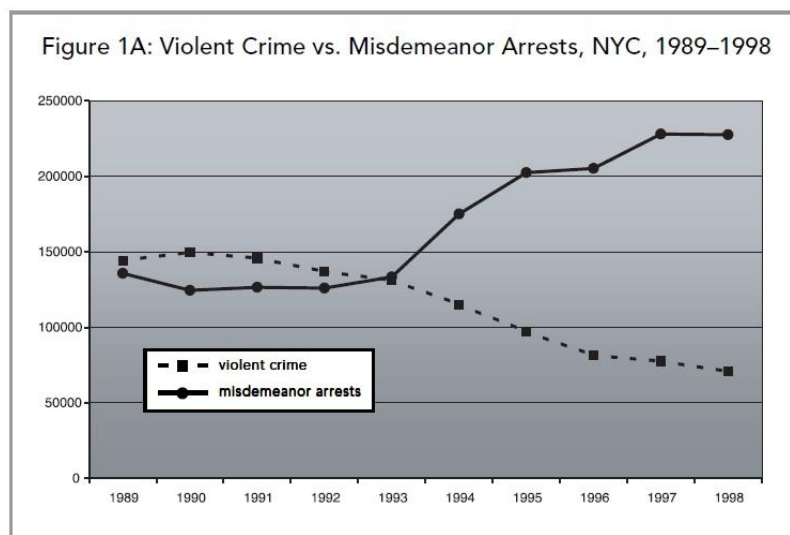
Un dels estudis més importants que es va portar a terme amb l'objectiu d'analitzar l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades va ser el realitzat per William Sousa i George Kelling (2001) anomenat "Do Police Matter? An analysis of the impact of New York's City's Police Reforms"

Segons aquests autors, durant els anys 1990 i el 1998 es va produir un descens de la criminalitat de forma generalitzada a Nova York: els assassinats es van reduir un 70%, els robatoris un 60%, els delictes violents un 50% i els delictes de propietat un 60%. Va ser la caiguda més gran de la història de Nova York. Kelling i Sousa (2001) van voler portar a terme aquest estudi per tal d'investigar la causa real d'aquesta disminució. Volien esbrinar si realment aquesta caiguda era conseqüència de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades a Nova York o si havien estat altres factors (que no tenien relació amb aquesta teoria) els que havien provocat un descens de les taxes de criminalitat, tal com afirmaven algunes crítiques. Aquests altres factors inclouen un descens del consum de crack, una millora de la situació econòmica i laboral dels ciutadans, l'augment de la legitimitat de les institucions, etc.

Per portar a terme l'estudi van agafar de mostra els 75 districtes policials de Nova York i van observar com es posava en pràctica en aquests les tàctiques policials. També es van entrevistar a agents i es van recopilar dades de fonts secundàries per entendre d'una manera més global la informació. Així, les dades secundàries es van separar en dades extretes de fonts policials (NYPD), dades econòmiques (per tal de veure si hi havia una explicació alternativa a la disminució de la delinqüència) i dades del consum de drogues (NYDOH). Van utilitzar com a variable dependent el total de delictes violents on s'inclouïa l'assassinat, la violació, els robatoris i l'assalt criminal. Les variables independents consistien en la mesura dels esforços policials (relacionada amb l'aplicació de Teoria de les Finestres Trencades), l'economia (mesura de l'atur), la demografia (mesura de població jove) i consum de drogues (persones que els hi donaven l'alta en els hospitals després d'haver consumit cocaïna).

La taula 1 ens mostra com entre els anys 1989 i l'any 1998, coincidint amb l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades per Bratton (Broken Windows Policing), hi va haver una disminució dels delictes, però va augmentar la detenció per delictes lleus.

Figura 1: Delictes violents i detencions per delictes lleus, NYC, 1989-1998.

Font: Kelling, G.L & Sousa, W.H (2001). Do Police Matter? An Analysis of the Impact of New York City's Police Reforms. *Civic Report*, (22).

Analitzant els diferents districtes policials, es van registrar resultats similars en tots: augmentaven les detencions policials i disminuïen els delictes. Kelling i

Sousa van presentar com a conclusió que la causa d'aquests resultats era l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades i que no era degut a altres factors econòmics, socials, demogràfics o polítics. La seva argumentació es basava en la idea que els barris dels diferents sectors policials analitzats eren molt diferents els uns dels altres econòmicament i socialment, però en canvi la disminució dels delictes coincidia en tots ells amb la implementació de la Teoria de les Finestres Trencades. Per tant, veien poc probable que la disminució fos una coincidència històrica que afectés a tota la ciutat, sinó que més aviat era conseqüència de la implementació de la citada Teoria.

La següent taula mostra com el coeficient de les detencions lleus és negatiu (-0.036) la qual cosa indica una relació inversa entre l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades i els delictes violents: a mesura que augmenten les detencions per delictes lleus, disminueixen els delictes violents.

Figura 2: La política de la Teoria de les Finestres Trencades va ser la responsable d'una disminució significativa dels delictes violents.

Broken-Windows Policing Was Responsible for a Significant Decrease in Violent Crime				
Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	T-ratio	P-value
Model for Intercept Episodes				
Misdemeanor Arrests	0.226	0.066	3.43	0.001*
Young Males	0.082	0.068	1.21	0.227
Borough Cocaine	0.131	0.122	1.07	0.284
Borough Unemployed	0.014	0.006	2.19	0.029*
Model for Time Slope Episodes				
Misdemeanor Arrests	- 0.036	0.003	- 11.37	< 0.001*
Young Males	- 0.004	0.006	- 0.66	0.509
Borough Cocaine	- 0.016	0.009	- 1.84	0.066
Borough Unemployed	- 0.002	0.001	- 3.35	0.001*

* statistical significance

Font: Kelling, G.L. & Sousa, W.H. (2001). Do Police Matter? An Analysis of the Impact of New York City's Police Reforms. *Civic Report*, (22).

També, segons Kelling i Sousa, amb l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades no només es va restablir l'ordre als carrers de Nova York, sinó que va servir per prevenir 60.000 delictes violents entre els anys 1989-1998, és a dir, hi va haver una reducció del 5% d'aquests delictes.

A la vegada, es va analitzar si el sistema “Compstat” havia tingut una relació amb la disminució de la delinqüència a Nova York, ja que en aquell moment s'utilitzava en tots els districtes policials. Es va concloure que sí que havia tingut un paper important, ja que els delictes de cada districte havien disminuït una vegada s'havien predit els llocs on s'hi produïrien (“hot spots”).

En les conclusions no es va poder associar la disminució del consum de crack ni altres factors econòmics, socials i polítics amb la disminució de la delinqüència. Els autors sí que afirmaven que en alguns barris aquests factors havien influït substancialment en aquesta disminució, però la direcció i la força d'aquest impacte era sempre depenent del context local, és a dir, de la policia i de les seves pràctiques (Kelling i Bratton, 2001: 19).

Finalment l'estudi de Kelling i Sousa també analitzava la discrecionalitat de la policia i, especialment la tolerància zero, ja que hi havia hagut crítiques que afirmaven que s'havia utilitzat l'estratègia del “Stop and Frisk” de forma indiscriminada, causant la violació de drets civils a minories. Kelling i Sousa van analitzar 6 districtes policials acompanyant els agents en les seves tasques diàries amb l'objectiu d'observar com els agents prenen decisions i com interactuaven amb els ciutadans. Durant la seva estada, van concloure que els policies realment no perseguen els delictes lleus i que els agents valoraven les circumstàncies de cada cas (de 250 trobades entre policia i ciutadà, menys de 70 van acabar en detencions). Segons Kelling i Sousa (2001), no hi va haver un augment de la persecució de delictes lleus, sinó que el que va augmentar va ser la qualitat de la tasca policial. Així, la política de la Teoria de les Finestres Trencades no consistia en encoratjar els agents a perseguir delictes lleus, sinó que calia que aquells tinguessin en consideració les conseqüències dels seus actes. Ara bé, els autors no neguen que en algun moment els agents perseguissin delictes lleus per “justificar la seva existència”.

Com a conclusió, es podria dir que Kelling i Sousa estan a favor de la Teoria de les Finestres Trencades, ja que el seu estudi posava de manifest que els delictes havien disminuït i que la causa d'aquesta disminució es podia atribuir a l'aplicació de la citada Teoria.

5.2 Crítiques a l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades.

Diversos autors han criticat l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades, no només en la manera com es va aplicar (policia del manteniment de l'ordre), sinó també qüestionant la seva efectivitat. En aquest apartat es farà referència a diferents articles que critiquen aquesta teoria.

En l'article "Broken Windows: New Evidence from New York City and a Five-City Social Experiment", escrit per Harcourt i Ludwig (2006), els autors pretenien refutar l'estudi de Kelling i Sousa (2001) mencionat anteriorment. Recordem que Kelling i Sousa (2001) afirmaven que una política de tolerància zero havia estat eficaç en la reducció de la delinqüència entre els anys 1989-1998 a Nova York. Així doncs, Harcourt i Ludwig volien esbrinar els efectes reals com a conseqüència de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades a Nova York.

Harcourt i Ludwig van agafar les mateixes dades dels barris i el mateix període de temps que l'estudi de Kelling i Sousa, però van arribar a conclusions diferents. Els autors demostraven que el patró de delictes canviava al llarg dels barris de Nova York durant la dècada dels 90, i si Kelling i Sousa ho atribuïen a la Teoria de les Finestres Trencades, segons Harcourt i Ludwig això era més consistent amb el que els estadístics anomenen "regressió a la mitjana": "aquells barris que van rebre una política de tolerància zero més agressiva durant la dècada dels 90 eren aquells que havien experimentat un major increment de delictes durant l'epidèmia de crack que va haver-hi a la ciutat entre mitjans i finals dels 80" (Harcourt i Ludwig, 2006: 6). Per tant, creien que aquest increment de delictes era degut a l'epidèmia de crack i que va començar a disminuir cap a principis dels anys 90. Així, els autors també manifestaven que això concordava amb les troballes d'altres 18 llocs on hi havia hagut un augment de delictes durant aquest període, però que després hi havia hagut el major descens.

Harcourt i Ludwig (2006) van agafar dades d'un experiment realitzat per U.S Department of Housing and Urban Development conegut com "Moving To Opportunity (MTO)", ja que van creure que era l'oportunitat ideal per provar la Teoria de les Finestres Trencades. Amb el MTO 4.800 famílies d'ingressos

econòmics baixos, i que vivien en cases de protecció oficial en barris on hi havien altes taxes de delictes i desordre, eren assignades aleatòriament a zones menys desafortunades. Aquest programa es va posar en marxa l'any 1994 i es va aplicar a 5 ciutats (Nova York, Chicago, Los Angeles, Baltimore i Boston), a 3 de les quals s'havia aplicat la Teoria de les Finestres Trencades. La hipòtesi era que el trasllat comportava una reducció del comportament criminal. Els autors van analitzar el comportament criminal d'aquestes persones mitjançant dades de detencions i dades d'enquestes, després d'un any que s'hagués implementat el programa. Els resultats mostraven com algunes d'aquestes persones sí que havien reduït el comportament criminal, sobretot les dones joves, però en canvi d'altres l'havien augmentat. Així, creien que la Teoria de les Finestres Trencades no oferia una explicació completa de com les comunitats influïen en el comportament criminal, perquè si bé en algunes persones influeix, en d'altres intervenen processos diferents. Per tant, aquests resultats no confirmaven la hipòtesi i no es podia relacionar menys desordre amb menys delictes perquè no n'hi havia prou en canviar de barri per erradicar el comportament criminal.

Així doncs les conclusions dels autors eren que ni les dades de Nova York ni les dades del MTO donaven suport a la idea de què una política basada en la tolerància zero o altres mesures per reduir el desordre tinguessin una incidència en la reducció de la delinqüència. Segons els autors no hi havia proves sòlides que ho demostrassin. El gener del 2004, Harcourt i Ludwig van preguntar a Wilson si la Teoria de les Finestres Trencades havia estat provada empíricament, a la qual cosa ell va respondre "aquesta no estava basada en dades empíriques", "vam fer una suposició que si es deteriorava la qualitat de vida això causaria un augment de les taxes de delictes" "encara no sé si millorar l'ordre dels carrers causarà o no una reducció de la delinqüència. Només Déu ho sap" (citats per Harcourt i Ludwig, 2004).

Un altre estudi que criticava l'eficàcia de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades és el realitzat per Robyn Lincoln (2004) anomenat "Zero Tolerance policing threatens personal freedoms". Aquesta autora va agafar les dades publicades per Kelling en relació a la disminució de delictes a Nova York i va arribar a conclusions diferents. Segons ella la relació entre una política de

tolerància zero i la disminució de delictes era més aviat circumstancial. En el seu estudi suggeria una serie d'explicacions alternatives, encara que no provades:

1.- La primera explicació era que la població havia envellit durant la dècada dels 90. Això era important en la relació criminalitat/demografia, perquè les persones que més delictes cometien eren aquelles en edats compreses entre els 15 i 24 anys, i per tant, si n'hi havien menys significaria que les taxes de delictes es reduïrien.

2.- La disminució de delictes també podria ser atribuïda a anomalies estadístiques. Per exemple, podria ser que els delictes s'haguessin desplaçat cap a altres zones fora de la ciutat de Nova York i que, per tant, no figuressin en les dades de la ciutat (alguns delictes es podrien haver desplaçat en haver-hi un major control a la zona). També podria ser que les taxes de criminalitat haguessin caigut de forma "natural" després d'haver experimentat unes altes taxes anormals durant un llarg període de temps (fenòmen estadístic).

3.- Un altre factor podria ser que el consum de crack (clarament implicat en delictes violents i de propietat) ja havia començat a disminuir abans de la implementació de la Teoria de les Finestres Trencades. Està demostrat que el consum de crack va comportar un augment de les guerres entre bandes i que el decreixement d'aquestes va ser conseqüència d'un decreixement del consum de crack.

4.- En termes socioeconòmics, les condicions van millorar els anys 90 i això va tenir un impacte en la taxa de delictes. De fet, les taxes de delictes ja estaven en descens a Nova York (els delictes violents van créixer un 12% entre els anys 1989 a 1993, abans de la implementació de la política de tolerància zero). Aquest decreixement era un reflex de la millora de les condicions socioeconòmiques, però hi ha poca evidència de la relació entre aquest fet i la reducció de la taxa de delictes.

5.- Finalment el decreixement també podria ser conseqüència d'altres polítiques o del sistema de justícia. L'adopció de mesures orientades a la comunitat havia causat una major cooperació entre comunitats abans de què

s'implementés una política de tolerància zero. També podria ser que l'augment de sentències més dures per part dels Tribunals causés un major empresonament durant els anys 80, per la qual cosa molts delinqüents estaven a la presó i, per tant, no podien cometre més delictes.

Lincoln (2004) considerava que, per tal de veure si existia una relació entre l'aplicació d'una política de tolerància zero i la reducció de delinqüència, calia observar si altres ciutats dels EUA havien experimentat un decreixement semblant, encara que no apliquessin la tolerància zero. En algunes ciutats, com San Diego, on no es va aplicar aquesta política, el decreixement va ser fins i tot superior al de Nova York i, per tant, Nova York podria formar part d'una tendència nacional. Entre els anys 1990 i 1996, les taxes de delictes es van reduir en 160 de 197 ciutats en poblacions de 100.000 habitants o més.

Una altra de les crítiques a l'aplicació de la Teoria, i concretament a la tàctica del "Stop and Frisk", va ser l'estudi realitzat per Jeffrey Fagan i Garth Davies (2001) anomenat "Street Stops and Broken Windows: Terry, Race and Disorder in New York City" on l'aplicació de la Teoria de les Finestres trencades es considerava discriminatòria i racista amb certs col.lectius de la societat.

Per arribar a aquests conclusions Fagan i Davies (2001) van analitzar dades de les detencions produïdes l'any 1998 a Nova York mitjançant l'OAG Report. Van observar com les detencions per delictes lleus havien augmentat a partir de l'aplicació de la Teoria, però en canvi molts d'aquests casos no van arribar als tribunals i van haver-hi fiscals que no van voler perseguir-los (es van rebutjar 18.000 casos de 345.00, aproximadament el doble que l'any 1993). Així doncs, els fiscals afirmaven que molts d'aquests casos eren de minories ètniques i que, per tant, aquest decreixement era degut a la "qualitat de les detencions". Amb la informació extreta del OAG Report es va estudiar la distribució de les aturades per raó de raça de persones sospitoses i la composició racial del barri. Els autors van observar com l'aplicació de la Teoria de les Finestres trencades no era neutral pel que feia al color de la pell, ja que la majoria de les aturades es produïen en barris pobres amb una gran concentració de minories.

En la taula 3 Fagan i Davies (2001) exposen els seus resultats:

Figura 3: Distribució de les aturades segons la raça del sospitòs i la composició racial del barri.

TABLE 1. DISTRIBUTION OF STOPS BY RACE OF SUSPECT AND RACIAL COMPOSITION OF PRECINCT (MANDATED REPORT STOPS ONLY)¹⁰⁴

% Hispanic Population in Precinct	% Black Population in the Precinct		
	Over 40%	10% to 40%	Under 10%
Over 40%	57.0	38.0	17.1
	38.8	55.1	67.0
	3.3	4.9	10.1
	(4)	(11)	(3)
20% to 40%	74.6	31.6	29.5
	19.2	52.0	40.8
	2.9	12.7	22.3
	(2)	(6)	(6)
10% to 20%	84.8	56.9	22.9
	11.0	22.2	40.1
	2.9	18.2	26.3
	(8)	(9)	(5)
Less than 10%	91.6	74.7	30.0
	4.6	8.0	23.4
	2.0	15.4	41.5
	(6)	(2)	(13)
	Legend	% Black Suspects	
		% Hispanic Suspects	
		% White Suspects	
		(Number of Precincts)	

Font: Fagan, J., & Davies, G. (2001). Street Stops and Broken Windows: Terry, Race and Disorder in New York City. *Ssrn*, 28.

Així, en els barris on hi havia una gran concentració de minories les aturades d' afroamericans i d'hispanics eren les més elevades, com era evident, però en canvi, en els barris on hi vivien poques minories, les aturades d' afroamericans i d' hispanics estaven molt per sobre del percentatge de població que correspondria (un 30% de les persones aturades eren afroamericanes i un 23,4% hispanes). Aquests resultats els portaven a la conclusió de què “els agents policials tractaven com a sospitoses a persones que semblaven que estaven fora del seu barri” (Fagan i Davies, 2001: 477). A més, semblava que les aturades d'afroamericans no tenien cap fonament. Els autors també van analitzar les possibilitats de ser aturat en funció del color de la pell i van concloure que els afroamericans i els hispanes tenien més probabilitats de ser aturats que els blancs.

Amb el seu estudi, Fagan i Davies criticaven la teoria de les Finestres Trencades afirmant que “el desordre era més freqüent en el barris pobres on hi vivien minories i que, per tant, la política d'aquesta teoria s'havia enfocat cap a aquests barris, però de forma totalment desproporcionada” (Fagan i Davies 2001: 462). L'actuació policial s'havia basat en el manteniment de l'ordre i es portava a terme la tàctica del “Stop and Frisk” agressivament i intrusivament.

Els resultats del seu estudi mostraven que la política de la Teoria de les Finestres Trencades “no feia referència als barris desordenats, ni l’objectiu era millorar la qualitat de vida dels ciutadans, sinó que consistia en què la Policia vigilés la gent pobre de barris pobres” (Fagan i Davies 2001: 457). Aquest fet causava el canvi de la percepció de les minories que sempre es creien sota sospita i, a la vegada, eren sotmeses a una tàctica del “Stop and Frisk” molt agressiva. Així els autors consideraven que l’aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades es contradeia, ja que realment no es centrava en la comunitat com a conjunt, sinó en persones concretes. També criticaven l’ús del Compstat, ja que deien que es perdia el concepte bàsic de la comunitat, perquè els agents eren destinats en funció dels resultats d’aquest sistema i no després d’haver-se reunit amb els ciutadans de cada barri. Al mateix temps, no creien que una política basada en el “Stop and Frisk” pogués ajudar a la millora de la cohesió en el barri. Afirmaven que la discriminació estava associada amb l’aplicació del “racial profiling”, és a dir, que la Policia sospitava d’una persona pel color de la seva pell i no per la sospita individual.

Fagan i Davies (2001) criticaven que el concepte de la Teoria de les Finestres Trencades havia canviat en el moment de la seva aplicació per part de la Policia de Nova York, ja que s’havia passat de perseguir el desordre físic, tal com afirmaven Kelling i Wilson (1982), a perseguir el desordre social (graffities, beure al carrer, baralles, etc). Així no qüestionaven que la tàctica del “Stop and Frisk” no hagués estat eficaç en la reducció de la delinqüència a Nova York, però si afirmaven que els esforços havien deixat de destinar-se a “reparar les finestres” per a ser invertits en arrestar aquelles persones que trenquen finestres o aquelles que estan a punt de fer-ho.

Finalment, posaven de manifest la importància de què la Policia tingués una bona relació amb la ciutadania, donat que això afectava la seva legitimitat. Creien que si la Policia donava un bon tracte al ciutadà, aquest s’abstindria de cometre delictes i col.laboraria amb la Policia en la resolució de casos.

Una altra de les crítiques que feia referència a la vulneració de drets civils va ser l’estudi d’Andrew Ingram (2015) anomenat “Breaking Laws to Fix Broken Windows: a Revisionist Take on Order Maintenance Policing”. Aquest article

criticava com es va implementar la Teoria de les Finestres trencades amb un model policial basat en el manteniment de l'ordre, i sobretot incidia en la discrecionalitat de la Policia, que amb la seva actuació vulnerava en ocasions els drets civils. Ingram creia que en tots els departaments policials existia la dicotomia legalisme-instrumentalisme, és a dir, l'actitud dels agents policials cap a la llei i la manera com aplicar-la. El legalisme veu la llei com un fi en si mateixa, mentre que l'instrumentalisme considera la llei com un mitjà per aconseguir altres fins. Ingram opinava que la política de les Finestres Trencades es basava en l'instrumentalisme, ja que la llei s'estava utilitzant per complir un objectiu: frenar el desordre.

Ingram (2015) criticava la relació que Kelling i Wilson establien entre l'aplicació d'una política del manteniment de l'ordre i la reducció de delictes a Nova York. A part de criticar la seva eficàcia, a partir d'anècdotes i d'estadístiques es posava de manifest la freqüència alarmant amb la qual la Policia havia vulnerat les llibertats civils a Nova York. Per exemple, la història de Chris C. que estava mirant el nom d'un amic a una bústia de correu al vestíbul d'un bloc d'apartaments quan va ser arrestat per Polícies que buscaven activitats relacionades amb la droga. Chris va ser acusat d'intrusió i el van enmanillar, el van portar a la comissaria on va estar 19 hores i el van registrar despulpat fins que el van deixar en llibertat. L'autor, igual que l'estudi de Kamalu i Onyeozili (2018), posava de manifest com un 86% de les aturades entre els anys 2002 i el 2011 es van fer a hispans o a afroamericans.

Ingram pensava que "una actitud instrumental comportava violacions de les llibertats civils en ampliar-se el que es considera un assumpte policial" (Ingram, 2015: 133). La idea era que la Policia veia la seva tasca com a guardians de l'ordre i no com a executors de la llei i, per tant, això era la causa de què els agents ampliessin la seva autoritat en més conductes realitzades per ciutadans. El resultat final era una intrusió en les llibertats civils mitjançant l'ús de l'autoritat i una expansió del rol policial.

Ingram (2015) sostenia que "les vulneracions de drets civils es podrien reduir si els departaments policials consideressin la llei més aviat com quelcom a servir i menys com un instrument per promoure l'ordre. En altres paraules, una injecció

de legalisme és el medicament correcte per reduir la conducta indeguda de la Policia que creua la barrera de les llibertats dels ciutadans” (Ingram, 2015: 114). Així, segons l'autor, si s'incrementés el legalisme es reduiria la vulneració de drets civils per part de la Policia. Per una banda, els agents serien mes reacis a violar les lleis i, per l'altra, es limitarien les agressions policials imposant un concepte més específic de la tasca policial.

5.3 L'última defensa de Kelling i Bratton: “Why we need Broken Windows Policing” (2015).

L'article de Kelling i Bratton (2015), anomenat “Why we need Broken Windows Policing” defensava l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades en contra d'algunes crítiques. Les crítiques afirmaven que l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades era un mecanisme per dirigir-se a minories, que l'aplicació d'aquesta política no tenia un efecte en els delictes greus i que era deguda a factors econòmics i demogràfics o que comportava un empresonament excessiu. Segons Kelling i Bratton (2015), aquells investigadors que atribuïen la disminució de delictes a altres factors econòmics o demogràfics com Lincoln (2004) havien treballat amb conjunts de dades macro i havien extret conclusions infundades sobre la tasca policial del carrer. Així, Kelling i Bratton (2015) creien que aquests estudis no entenien com s'havia de tractar els delictes en un entorn urbà dens. Seguint en aquesta línia, creien que Nova York era un clar exemple de l'eficàcia de la Teoria de les Finestres Trencades en els últims 20 anys: quan es va aplicar per primera vegada en el metro de Nova York, les taxes de delictes es van reduir dràsticament. Avui dia aquesta ciutat és una de les més grans i denses dels EUA i amb un índex d'assassinats molt baix (4 per cada 100.000 habitants). Si bé la taxa nacional d'assassinats per cada 100.000 habitants s'ha reduït a la meitat, la taxa de Nova York ha disminuït en més de 6 vegades. Aquesta reducció, a la vegada, també s'ha de relacionar amb la disminució de troteigs. Tal com s'ha dit anteriorment, aquests autors estaven a favor de la persecució dels delictes lleus, ja que mitjançant aquests van descobrir que molts dels delinqüents que cometien aquests tipus de delictes eren també buscats per

delictes més greus, des de la possessió il·legal d'armes fins a l'assassinat. Així, la detenció d'aquests delinqüents va causar que els tiroteigs anuals disminuïessin anualment en 3.300 incidents, o en altres paraules, a 2 tiroteigs menys al dia, segons Kelling i Bratton (2015), i això va afectar a la disminució d'assassinats.

Per tant, creien que la política "Broken Windows Policing" va ser fonamental per aconseguir aquests resultats. Kelling i Bratton, en el seu article, afirmaven que no només es podia demostrar l'eficàcia a la ciutat de Nova York, sinó que l'experiment social de Lowell també havia mostrat resultats eficaços (els delictes es van reduir en més mesura en les àrees experimentals que les àrees de control).

Respecte a les crítiques de la tàctica del "Stop and Frisk" de Fagan i Davies (2001), Kelling i Bratton (2015), afirmaven que aquesta estratègia no tenia una relació amb la Teoria de les Finestres Trencades. Segons els autors, aquesta tàctica tenia l'origen en el dret consuetudinari anglès i va ser aprovada pels EUA per la decisió de Terry v. Ohio de la Cort Suprema l'any 1968 i que va establir el llindar de "sospita raonable" per detenir i interrogar. Així, amb aquesta llei es pretenia prevenir possibles delictes al carrer, sense haver de demanar una ordre judicial. Ara bé, les sospites havien de ser ben fundades. Segons els autors es va generar una certa controvèrsia, perquè l'any 2011 es van parar a 700.000 persones, un percentatge elevat de les quals corresponia a minories i els crítics van qüestionar si totes aquestes parades eren basades en sospites raonables. Els autors defensaven que la política de les Finestres Trencades, a diferència del "Stop and Frisk" no es basava en una sospita raonable, sinó que era una política més àmplia que obligava a la Policia a abordar el comportament il·legal desordenat (ex: consum de drogues, baralles al carrer, etc) amb respostes que van des de simples advertències fins a citacions judicials o detencions. Així segons Kelling i Bratton (2015) "en la majoria dels casos, la Policia ha presenciat el delicte i està actuant sobre una causa probable, els motius per la citació i la detenció, un nivell molt més elevat d'intervenció policial que una simple parada". A part d'això, aquests autors també afirmaven que les minories estaven a favor de les polítiques del manteniment de l'ordre a Nova York, ja que la majoria de les estratègies

policials es portaven a terme com a resposta de la demanda dels ciutadans. “Els ciutadans estan més preocupats pel comportament desordenat que pels delictes greus” (Kelling i Bratton, 2015). Els autors havien arribat a aquesta conclusió després de reunir-se amb grups de ciutadans en zones on hi havien taxes elevades de delictes.

L'any 2014, la Universitat de Quinnipiac va portar a terme una enquesta per avaluar les opinions dels habitants de Nova York envers la política de la Teoria de les Finestres Trencades. Els resultats van mostrar una aprovació d'aquesta política per part dels ciutadans i de les minories (els afroamericans la van aprovar en un 56%, els blancs en un 61% i els hispans en un 64%). Així doncs, Kelling i Bratton es defensaven dels crítics dient que aquests no havien estat mai en una reunió entre la Policia i la comunitat en un barri pobre format majoritàriament per minories. Seguint en aquesta línia, Kelling i Bratton (2015) negaven que hi hagués una tendència a detenir indiscriminadament a minories. Segons els autors, a conseqüència de la informació proporcionada pel sistema Compstat, els agents eren destinats a zones d'alta criminalitat on predominaven els africans i hispans (aquests solen viuen en les zones més pobres).

Kelling i Bratton també es defensaven de les crítiques de Fagan i Davies (2001) que afirmaven que la política de la Teoria de les Finestres Trencades comportava un excés de l'ús de la presó, especialment pels pobres i per les minories. Segons els autors, les detencions per delictes greus van disminuir en uns 60.000 a l'any des dels nivells del 1990 i l'empresonament en centres penitenciaris de Nova York es va reduir en un 25% des del 2000, en contrast amb l'increment de la població carcerària en altres àrees dels EUA. A més, els autors posaven de manifest l'eficàcia de la persecució de delictes lleus en joves, ja que afirmaven que gràcies a aquestes detencions s'havia evitat que joves cometessin delictes més greus que podrien acabar en empresonament. Un estudi realitzat per James Austin i Michael Jacobson (2012) de la Universitat de Vera afirmava que la reducció de l'empresonament a Nova York podria valer més arrestos per delictes lleus. Kelling i Bratton manifestaven l'efecte dissuassori que podrien tenir les detencions de delictes lleus, a més que el maneig dels espais públics desordenats comportava una reducció de les

oportunitats de la delinqüència. També afirmaven que menys del 10% de delinqüents menors eren sentenciats amb pena de presó.

Un altre tema que es criticava de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades era que durant les detencions, els agents policials feien servir l'ús de la força d'una manera abusiva. Segons els autors, això no és així ja que segons dades aportades durant el primer semestre de l'any 2014, de 141.836 detencions per delictes lleus, la Policia només va utilitzar la força en 2.481 vegades, és a dir, 1,7% del total.

En referència a la tolerància zero, Kelling i Bratton (2015) no consideraven que la seva política criminal portés a una tolerància zero, tal com deien les crítiques d'Ingram (2014). Segons els autors, l'activitat policial és una tasca discrecional que requereix una capacitació, pautes i supervisió dels agents, així com un diàleg continu amb els veïns i les comunitats amb l'objectiu de garantir que es porti a terme d'una forma correcta.

Finalment, Kelling i Bratton (2015) negaven les crítiques que deien que el desordre no generava víctimes. Si bé pot ser que hi hagi delictes on no hi hagi una víctima concreta, la majoria dels delictes lleus sí que afecten a la qualitat de vida de les comunitats, canviant la percepció dels habitants i provocant que no se sentin segurs. "El desordre no roba diners a les persones, però sí els hi treu tranquil·litat" (Kelling i Bratton, 2015). A més, no es pot dir que no hi hagués una víctima concreta en els delictes produïts al metro: l'empresa subvencionada.

Per acabar, Kelling i Bratton deien que "molts dels reptes referents a l'ordre públic a les ciutats no es podien afrontar mitjançant només una acció policial". Creien que el concepte d'una policia comunitària col·laborativa estava relacionat amb la Teoria de les Finestres Trencades, ja que pensaven que la Policia necessitava un soci per ajudar en la resolució de problemes. Per tant, calia que s'enfortissin les relacions entre la Policia i el ciutadà i es treballés de prop amb comunitats locals i altres entitats governamentals per tal de controlar el delicte i el desordre. La prevenció del delicte i el manteniment de l'ordre han d'estar equilibrats: protegir i conservar els drets de la ciutadania.

5.4 Les conseqüències de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades a Nova York (2018).

L'estudi de Kamalu i Onyeozili (2018) anomenat "A critical Analysis of the Broken Windows Policing in New York City and its impact: Implications for the Criminal Justice System and the African American Community" posava de manifest la discriminació de certs col·lectius a partir de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades. Aquests autors analitzaven les conseqüències que havia causat l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades en les minories i al sistema de Justícia.

Així doncs, va agafar dades del New York Civil Liberties Union i van analitzar les parades del "Stop and Frisk" entre els anys 2002-2015. A continuació s'adjunta la taula amb els seus resultats:

Figura 4: Dades de detencions "Stop and Frisk" a Nova York (2002-2015).

A Critical Analysis of the 'Broken Windows' Policing by Kamalu et al

Table 1: Stop and Frisk Arrest Data in New York City (2002-2015)

Year	Stop Times By Police	Total Innocent Stops	Percentage of Innocent Stops	Total No. & % of Black Innocent	Total No. & % of Latino Innocent	Total No. & %White Innocent	Total No. & % Aged 14-24 of All Innocent
2002	97,296	80,176	82%	Na	Na	Na	Na
2003	160,851	140,442	87%	77,704 (54%)	44,581 (31%)	17,623 (12%)	83,499 (55%)
2004	313,523	278,933	89%	155,033 (55%)	89,937 (32%)	28,913 (10%)	152,196 (52%)
2005	398,191	352,348	89%	196,570 (54%)	115,088 (32%)	40,713 (11%)	189,854 (51%)
2006	506,491	457,163	90%	267,468 (53%)	147,862 (29%)	53,500 (11%)	247,691 (50%)
2007	472,096	410,936	87%	243,766 (54%)	141,868 (31%)	52,887 (12%)	223,783 (48%)
2008	540,302	474,387	88%	275,588 (53%)	168,475 (32%)	57,650 (11%)	263,408 (49%)
2009	581,168	510,742	88%	310,611 (55%)	180,055 (32%)	53,601 (10%)	289,602 (50%)
2010	601,285	518,849	86%	315,083 (54%)	189,326 (33%)	54,810 (9%)	295,902 (49%)
2011	685,724	605,328	88%	350,743 (53%)	223,740 (34%)	61,805 (9%)	341,581 (51%)
2012	532,911	473,644	89%	284,299 (55%)	165,140 (32%)	50,366 (10%)	NA
2013	191,558	169,252	88%	104,958 (56%)	55,191 (29%)	20,877 (11%)	NA
2014	45,235	38,051	82%	24,777 (55%)	12,662 (29%)	5,536 (12%)	NA
2015	13,604	11,124	81%	7,158 (54%)	3,944 (29%)	1,541 (12%)	NA

Segons els resultats, els autors van observar que casi un 90% de les aturades es van realitzar a persones que eren innocents. A més els afroamericans i els hispans entre edats compreses entre els 14 i els 24 s'havien convertit en l'objectiu de la Policia de Nova York. Les dades també mostren que el nombre total d'innocents es més elevat pels afroamericans (50%), dels hispans (30%) i dels blancs (10%).

Font: Kamalu, N.C & Onyeozili, E.M (2018). A Critical Analysis of the "Broken Windows" Policing in New York City and Its Impact: Implications for the Criminal Justice and the African American Community. *African Journal of Criminology and Justice Studies*: AJCJS , Vol . 5 , # s1 & 2, 5(November), 119–126.

Així doncs, Kamalu i Onyeozili (2018), seguint l'article de Babe Howell (2009) anomenat "Broken Lives from Broken Windows: The Hidden Costs of Aggressive Order-Maintenance Policing" exposaven la seva conformitat amb l'autora sobre els perjudicis que causava a les minories la pràctica d'aquesta política:

Impacte en les minories ètniques (afroamericans i hispans)

- Conseqüències de l'augment de la persecució de delictes lleus basat en la Teoria de les Finestres Trencades: Segons Howell (2009) les conseqüències negatives d'aquesta tàctica van ser que moltes persones fossin arrossegades cap al sistema de justícia per haver comès delictes lleus. Aquest fet va comportar que aquestes persones tinguessin antecedents penals i, per tant, que tinguessin problemes per trobar una feina, per demanar un crèdit al banc, etc. També el fet de comparèixer davant un jutge implicava un cost econòmic pel detingut, significava perdre hores de feina i de sou. Depenent del delicte comès també es podia retirar el permís de conduir i en el cas dels immigrants podia suposar una revocació de la residència. Però les conseqüències no afectaven només als arrestats, sinó també a les famílies. Per exemple, el fet de no tenir feina podia significar el desnonament de la casa on vivia o no poder pagar els estudis dels seus fills. Totes aquestes detencions distorsionaven les estadístiques de delictes, provocant una estigmatització del barri ja que a la vegada, això afectava al turisme, a la venda de cases, a la incorporació de nous negocis i a l' escolarització dels fills. Així doncs, poc a poc, els barris on vivien afroamericans i hispans anaven perdent reputació fent que s'estigmatitzés aquests col·lectius.

Per altra banda, la tàctica del "Stop and Frisk" era humiliant , de vegades es feien despullar als detinguts per tal de fer el registre i eren posats en cel·les brutes durant hores amb altres delinqüents on no hi havia lavabos, mentre esperaven que se'ls hi obrís l'expedient.

Impacte en el sistema de Justícia:

- Saturació del sistema de Justícia: Segons Kamalu i Onyeozili (2018) les detencions en massa causaven una saturació del sistema de Justícia i de les presons. Això afectava al Govern, ja que havia de destinar més diners a la Policia per pagar les hores extres dels agents o contractar agències privades que fessin la feina policial. Aquests autors estaven d'acord amb l'afirmació de Newburn i Jones (2007) del perill que això comportava: "massa èmfasi en augmentar el nombre de policies té l'efecte de desviar grans quantitats de diners i recursos d'altres programes socials (programes de drogues i educació) i ser destinats cap a l'empresonament i a l'augment de càstigs més durs".
- Canvi de percepció de les minories davant el sistema de justícia i de la Policia: el fet d'haver detencions en massa i que la Policia no tractés bé a les minories comportava que aquestes percebien que el sistema de justícia no era just. Aquesta falta de tracte just acaba afectant a la legitimitat de la Policia i de les institucions i fa que les minories no vulguin complir amb les lleis. Segons Sherman i Eck (2002), una política basada en la tolerància zero té efectes a llarg termini en la societat, ja que augmenta la insatisfacció i les queixes a la Policia. Tal com diu Skogan (2006), "els efectes col.laterals d'una política agressiva tenen una llarga durada, perquè una mala experiència influeix entre 4 i 14 vegades més que una bona experiència. El procés en sí és més important per a les víctimes que el seu resultat. Per tant, la tasca policial és un factor de risc, ja que les males pràctiques causen que les minories siguin menys respectuoses amb la Policia i que no compleixin les lleis" A la vegada, aquesta falta de legitimitat causarà que els ciutadans no col.laborin amb la Policia en la resolució de delictes.

6.- CONCLUSIONS FINALS.

Kelling i Wilson (1982) van proposar la Teoria de les Finestres Trencades que establia una relació entre el desordre de l'entorn urbà (simbolitzat per l'expressió "finestra trencada") i la taxa de delinqüència. Aquesta teoria es va aplicar a partir del 1993 a Nova York, quan Giuliani va ser elegit alcalde. Amb la col.laboració de William Bratton com a Comissionat de la Policia es va implementar una política de tolerància zero a la ciutat, un model policial del manteniment de l'ordre basat en el sistema "Compstat" i en la tàctica del "Stop and Frisk".

A partir de l'estudi de la controvèrsia en l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades a Nova York, basat en informació bibliogràfica de diversos autors i fonts especialitzades, s'ha arribat a la conclusió que es validen tant la primera hipòtesi com la segona plantejades en l'apartat del disseny metodològic d'aquest treball.

1.- L'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades ha comportat més problemes que avantatges.

És un fet que les taxes de delictes a Nova York es van reduir entre els anys 1989-1998, però no hi ha una explicació universal sobre les causes de la disminució, amb la qual cosa no es pot atribuir de manera fidedigna a l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades.

Per una banda, l'estudi realitzat per Kelling i William Sousa (2001) sobre les taxes de delictes a Nova York va concloure que els delictes lleus i greus havien disminuït significativament després de la implementació de les seves polítiques de tolerància zero, i per tant, posaven de manifest l'eficàcia de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades. Per altra banda, però, altres estudis com el de Harcourt i Ludwig (2004) o Lincoln (2004) no es van mostrar tan convincents i no van poder trobar una relació causa-efecte entre l'aplicació d'aquestes mesures i la reducció de delictes. Altres autors com Kamalu i Onyeozili (2018), juntament amb Howell (2009) van afirmar que, independentment de què si l'aplicació

d'aquesta Teoria hagués estat eficaç o no a curt termini en la reducció de delictes, les conseqüències a llarg termini van resultar ser molt pitjors.

Per tant, després d'analitzar la bibliografia sobre el tema, es podria afirmar que l'aplicació d'aquesta Teoria ha generat més inconvenients que avantatges, ja que totes les crítiques demostren que l'aplicació de la Teoria té conseqüències imprevistes. Entre les conseqüències negatives trobem especialment les que afecten directament a l'arrestat, majoritàriament d'origen hispà o afroamericà (empresonament, estigmatització, atur), però també a la seva família (problemes econòmics, desnonaments). Les tàctiques del "Stop and Frisk" van causar una vulneració de les llibertats i això a la vegada va tenir un efecte en les minories que ja no confiaven en les institucions i que, per tant, no col.laboraven amb la Policia en la resolució de casos. Tot això va afectar a la legitimitat de la Policia i al sistema de Justícia. A més, el Govern va deixar d'invertir en programes socials i ho va invertir en policia i empresonament. Així doncs, es podria dir que l'aplicació d'aquesta teoria mitjançant un model policial basat en el manteniment de l'ordre va traspasar una barrera molt important: les llibertats i drets individuals i tot es va justificar amb la premisa d'acabar amb la delinqüència.

2.- Es va produir un canvi en el concepte de desordre en el moment de l'aplicació de la Teoria de les Finestres Trencades.

És important recordar que la construcció original de la Teoria de les Finestres Trencades, de Kelling i Wilson, poc tenia a veure amb la persecució del desordre social, sinó que es basava en les condicions en les quals es trobava el medi físic (d'aquí sorgia el nom de "finestres trencades") de la Teoria. L'aplicació d'un model policial basat en el manteniment de l'ordre a Nova York i amb tàctiques com el "Stop and Frisk" es va enfocar cap a les persones i es va desviar de la comunitat. Tal com deia Fagan i Davies (2001) els esforços havien deixat de destinar-se a "reparar les finestres" per a ser invertits en arrestar aquelles persones que trenquen finestres o aquelles que estan a punt de

fer-ho. Per tant, això significava un canvi de paradigma tèoric , ja que es va intercanviar el desordre físic pel social. Per tant, sí que es va produir un canvi en el concepte de desordre en el moment d'aplicar la Teoria de les Finestres Trencades a Nova York.

El present estudi planteja com a alternativa un enfocament de la Teoria de les Finestres Trencades cap a una perspectiva de la prevenció situacional i no cap a una Policia del manteniment de l'ordre. Seguint aquesta línia, la Prevenció de la Delinqüència mitjançant l'urbanisme (CPTED) seria adient si la Teoria intenta mantenir-se fidel als postulats originals (relació entre la decadència urbana i la taxa de delictes, és a dir, el desordre físic). A més, recordem com l'experiment de Lowell va resultar eficaç en la reducció de delictes en aquelles zones on es va modificar el medi, ja que causava la disuassió dels infractors. Per tant, aquest tipus de política criminal podria generar beneficis a llarg termini, d'aquesta manera els esforços es destinarien a reparar "les finestres" fet que causaria que la ciutadania se sentís més cohesionada, perquè el barri es troba més arreglat i així doncs, es deixarien de vulnerar les llibertats i drets individuals amb una actuació policial de manteniment de l'ordre.

7.- BIBLIOGRAFIA.

Clarke, R. V. (1995). Situational crime prevention. *Crime and justice*, 91-150

Clarke, Ronald (1986). "Introduction", pp. 1-16. En Cornish, Dereck y Clarke, Ronald (eds.). *The Reasoning Criminal: Rational Choice Perspective on Offending*. New york: Springer – Verlag

Cohen, L. E., & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American sociological review*, 588-608.

- Dalgleish, T., Williams, J. M. G. ., Golden, A.-M. J., Perkins, N., Barrett, L. F., Barnard, P. J., ... Watkins, E. (2007). Safe Streets Program. *Journal of Experimental Psychology: General*, 136(1), 23–42.
- Fagan, J., & Davies, G. (2001). Street Stops and Broken Windows: Terry, Race and Disorder in New York City. *Ssrn*, 28.
- Gau, J. M., Corsaro, N., & Brunson, R. K. (2014). Revisiting broken windows theory: A test of the mediation impact of social mechanisms on the disorder-fear relationship. *Journal of Criminal Justice*, 42(6), 579–588.
- Harcourt, B. E., & Ludwig, J. (2006). Broken Windows: New Evidence from New York City and a Five-City Social Experiment. *The University of Chicago Law Review*, 73(1), 271–320.
- Howell, K. B. (2009). Broken Lives From Broken Windows: The Hidden Costs of Aggressive Order-Maintenance Policing. *New York University Review of Law and Social Change*, 33(1), 271–329.
- Howell, K. B. (2016). The Costs of “Broken Windows” Policing: Twenty Years and Counting. *Cardozo Law Review*, 37, 1059–1073.
- Jeffery, Ray. C (1971). Crime Prevention through Environmental Design. Pp. 290. *Beverly Hills, Cal.: Sage*.
- Kamalu, N.C & Onyeozili, E.M (2018). A Critical Analysis of the “Broken Windows” Policing in New York City and Its Impact: Implications for the Criminal Justice and the African American Community. *African Journal of Criminology and Justice Studies* : AJCJS , Vol . 5 , # s1 & 2, 5(November), 119–126.
- Kelling, G.L & Bratton, W.J (2015). Why We Need Broken Windows Policing. *City Journal*.

Kelling, G.L & Wilson, J.Q Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety, *Atlantic Monthly*, March 1982, at 29 Sociologists.

Kelling, G.L & Coles, C: Fixing Broken Windows (Free Press 1996)

Kelling, G.L & Sousa, W.H (2001). Do Police Matter? An Analysis of the Impact of New York City's Police Reforms. *Civic Report*, (22).

Ingram, A. (2015). Breaking Laws to Fix Broken Windows: A Revisionist Take on Order Maintenance Policing. *Ssrn*.

Lincoln, R., & Lincoln, R. (2004). Zero tolerance policing threatens personal freedoms Zero Tolerance Policing Threatens Personal Freedoms, *10*(1).

Newburn, Tim and T. Jones, Trevor (2007). Symbolizing crime control: Reflections on Zero Tolerance. *Theoretical Criminology*, 11(2), 221–243.

Sherman, L. W. and J. E. Eck. (2002). Policing for crime prevention. In L. W. Sherman, D. P. Farrington, B. C. Welsh and D. L. MacKenzie (Eds.), *Evidence-Based Crime Prevention (Revised Ed.)*, (pp. 295–329). New York: Routledge.

Skogan, W. G. (2006). Asymmetry in the impact of encounters with the police. *Policing and Society*, 16(2), 99–126

Zimbardo, Philip. G (1969). Anonymity of Place Stimulates Destructive Vandalism. *The Lucifer Effect*.